

•

بن مایه‌های نوین در معماری بوته‌سهر

بهروز مرباغی

انتشارات پیام

سرشناسه	: مرباغی، بهروز، ۱۳۳۲
عنوان و پدیدآورنده	: بن‌مایه‌های نوین در معماری بوشهر / بهروز مرباغی.
مشخصات نشر	: تهران: پیام، ۱۳۹۲
مشخصات ظاهری	: ۲۶۵+۷
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۶۵۲۵-۱۷-۲
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا.
یادداشت پشت جلد	: Behrouz Marbaghi : Modern Concepts In Architecture of Boushehr
موضوع	: مبانی نظری معماری ایران
موضوع	: تاریخ معماری ایران
سازمان اسناد و کتابخانه ملی	: ۱۳۹۱ م ۴ ب ۹ / NA۱۴۸۷
سازمان اسناد و کتابخانه ملی	: ۷۲۰/۹۵۵۶۴۲۲
سازمان اسناد و کتابخانه ملی	: ۳۰۴۹۱۹۵

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

اتکانات پیام

بن‌مایه‌های نوین در معماری بوشهر

بهروز مرباغی

چاپ اول، زمستان ۱۳۹۲

حروف‌نگاری: آتلیه شرکت مهندسی اردیبهشت مهران

آرایش صفحات: سرور هنرور، آتلیه شرکت مهندسی اردیبهشت مهران

چاپ و صحافی: معراج

شمارگان: ۱۱۰۰ نسخه

قیمت: ۲۲۰۰۰ تومان

حق چاپ محفوظ است.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۶۵۲۵-۱۷-۲

نشانی: تهران، خیابان انقلاب، دوازده فروردین، پلاک ۳۱۶، طبقه دوم، تلفن: ۶۶۴۶۸۳۵۱-۶۶۴۰۹۵۳۱

سلام

۸	فصل اول: شکر نعمت
۱۴	فصل دوم: چرا معماری بوشهر؟
۱۶	شهر، به مثابه موجود زنده
۱۸	معماری، بازتاب فرهنگی زمانه
۲۰	چرا چوب سزو هنس
۲۲	معماری مدرن ایران
۲۴	فصل سوم: بستر تاریخی معماری
۲۶	سیر داد و ستد
۳۸	سیر سببی شهر
۳۹	روزگار معاصر بوشهر
۳۰	تصویری زردی
۳۷	فصل چهارم: تصویری ساده از شهر
۳۹	محلّه بهبهانی
۳۹	محلّه کوتی
۴۰	محلّه شای
۴۱	محلّه دشت
۴۶	شهر بهبهانی
۵۰	فصل پنجم: نمایانای معماری
۵۱	درون و برون
۵۵	تنوع فضایی
۵۶	خوشاوندی معماری
۵۹	تزئینات
۶۳	گل، بخشی از معماری
۶۴	معماری عملکردی
۶۷	بوم‌آوردی مصالح و معماری بوشهر
۷۰	معماری اقلیمی
۷۱	خلاصه
۷۲	فصل ششم: پشته‌های اجتماعی
۷۳	کلیات
۷۸	فصل هفتم: پشته‌های جهانی معماری

در این کتاب می‌خوانیم:

۱۶۶	۸۰	بندر دیپلوماتیک
	۸۲	سیاست اروپایی، بوشهر
	۸۳	شهر دریاها
	۸۵	گمرک، کنسولگری، بازار
	۸۶	نفوذ منطقه‌ای بوشهر
۱۷۶	۸۸	فصل هشتم: یک گام به پیش
	۸۹	بوشهر، بندر تجاری
	۹۰	چهره‌ها و بنگاه‌های بزرگ
	۹۱	تشکیلات صنفی و مدنی
	۹۲	افول سازمان‌های مردم‌نهاد
۱۸۸	۹۴	آخرین سال‌های اقتدار بازرگانان
۱۹۰	۹۸	فصل نهم: آسان‌گیری فرهنگی، سیاست شهری
۱۹۴	۱۰۰	شهر و شاه‌بندر
۱۹۵	۱۰۳	بندری مهمان‌پذیر
	۱۰۴	جایجایی جمعیت، انتشار فرهنگ
	۱۰۵	حیطه سیاست اروپایی
	۱۰۵	دغدغه ملی
	۱۰۵	نهادهای مدنی
	۱۰۶	از کجاست این مدنیت؟
۲۱۰	۱۰۷	فصل دهم: آموزش نوین
	۱۰۸	متن و سوژه
	۱۰۹	مدرسه سعادت، پیشینه و پیشانی
۲۳۲	۱۱۳	پاسخ به نیاز
	۱۱۴	فصل یازدهم: حال و هوای شهر
	۱۲۰	شبه‌جزیره
	۱۲۲	شهر
	۱۲۶	حکومت و مردم
	۱۳۰	شادابی و طراوت از دست رفته
	۱۳۱	فصل دوازدهم: حاصل کار رساله
	۱۳۲	چرخه شهر و سیاست
	۱۳۳	معماری فرهنگی
	۱۳۷	مصادیق بوشهر
	۱۴۰	نمونه‌های مکرر
	۱۴۱	صلح‌آباد
	۱۴۵	رهایی، زیبایی، بیداری
	۱۴۹	فصل سیزدهم: نمونه‌ها
	۱۵۰	عمارت دهدشتی، بافت قدیم بوشهر
۲۶۰	۱۵۴	آشنایی/وضعیت موجود/معماری دهدشتی/شاخصه دهدشتی/
۲۶۲		تنوع فضایی عمارت/کاربری بخش تکمیلی/فضاهای بخش تکمیلی/
۲۶۵		موزه معماری و شهرسازی/جمع‌بندی
		کتاب‌شناسی
		نمایه
		اعلام

به نام خدا

ناو عظیم خورشید

حاصل کار دوست ارجمند و وارسته، جناب آقای بهروز مرباگی که با علاقمندی، توش و توان‌شان را در کندوکاو معماری و بافت تاریخی بوشهر مصروف داشته‌اند، شایسته بسی تقدیر است. کتاب ارزنده **بن‌مایه‌های نوین در معماری بوشهر** نگاهی مدرن به معماری این شهر دارد. و از این چشم‌انداز، کار موفق‌تری است. معماری بوشهر، از نگاه تعلق و تفاخر به فرهنگی غنی و سرشار از مفاهیم انسانی و اجتماعی آن، درخور توجهی فزاینده است و اگر نیست، از کوتاهی ماست.

دریغ است که در این مختصر، کلامی از منوچهر آتشی شاعر برجسته بوشهری نیاوریم:

در رشته جبال پریده‌رنگ
ایستاده‌ای دور
در گنجینه‌های
و در گنجینه‌های
ناو عظیم خورشید
بار طلا می‌آورد از شهرهای شرق»

بوشهر، امروز از دل واقعیت زنده، بیرون آمده، به سبب بی‌خارج از اراده و نیت ما، شکل گرفته است و این همان جهان زندگی ماست. محله‌ها، بناها، درگاه‌ها، قلمروهای دیگر، حتی اگر عملکرد نخستین خود را نداشته باشند، دارای معنی هستند. ادب و انگیزاننده، خواد موجب بالارفتن روحیه و یا افسردگی شوند. شخصیت محله‌ها و بناها، ناشی از الگوهای است که از رویدادها تأثیر پذیرفته و با فرم‌های هندسی در فضا، درهم‌تنیده‌اند. همبستگی با اجزاء کالبدی، آن قدر قوی است که استفاده نامناسب، با معانی اساسی آن، ممکن است که معماری نامطلوب به وجود آورد. قلمرو، حریم، چشم‌انداز، مأمن و نشانه، در این شهر چنان میراث‌های را تشکیل داده‌اند، که توانسته ویژگی‌های برجسته خود را از طریق الگوهای مشترک به نسل‌های بزرگ‌تر، به طرز شگفت‌انگیزی ابراز کنند.

کتاب حاضر کوشیده است تا جزئیات را به تفصیل و با دریافت از دانش معماری و احاطه با برداشتن به علوم دیگر، به خواننده عرضه دارد. اگرچه متن کتاب، نگاهی گزارش‌گونه به وقایع بافتی که در سال اخیر بوشهر نیز داشته و نشان می‌دهد که چگونه معماری شهر تا به امروز به فرهنگ و ایدئولوژی حاکم، علاوه بر فرصت‌ها و محدودیت‌های اقلیمی بهره گرفته است.

بافت شهری قدرتمندی که تحت تأثیر ایده‌آل‌ها، ایده‌ها و تجارب و زمان و بالاخره زمینه‌ساز شکل گرفته و طی صدها سال توسط مردم ساکن‌اش به وجود آمده است. مردمی که رشته‌های آن را بافته‌اند، شکل داده‌اند و هنوز هم می‌یابند. تمام آنچه در شهر اتفاق افتاده و همه انسان‌هایی که در آن زیسته‌اند، در ایجاد هویت آن مشارکت داشته‌اند و امروز هم در تبیین و تعیین هویت شهر تأثیرات خود را برجای می‌گذارند. اما چگونگی پذیرفتن تعلقات جدید، در عین حفظ و نوسازی، بحرانی برای شهر پدید آورده است، پیوندی از بدعت و سنت. آیا تغییر در بافت‌هایی که واجد ارزش‌اند و براساس فرهنگ و هویت گذشته بنا شده‌اند، سبب ازهم گسیختگی تداوم فرهنگی نمی‌شوند؟ چگونه باید در میان چالش‌های در حال رقابت بر سر زمین‌های مرغوب، بافت‌های باارزش را به سلامت دربرد؟ چگونه می‌توان اهمیت خانه‌های جدید را در قبال یک بنای تاریخی سنجید؟ حفظ معماری و بافت قدیمی بوشهر، ریسمانی است که تار و پود مداخله و مهارت انسان، از آن الگو می‌بافد و در این صورت، درک زمینه ژرف معماری و فرهنگ این شهر و طرد و یا سازگاری دقیق است که می‌تواند به حل این بحران کمک نماید.